

अविद्या मृत्युं तीर्त्वा विद्याऽमृतमश्नुते ।

ज्ञान प्रबोधिनी

घडो ज्ञानाचा उद्बोध | भक्तिप्रेमाचा कल्पोळ |

मासिक वृत्त

सौर आश्विन १९३२ चे वृत्त

सौर कार्तिक १, शके १९३२ दि. २३/१०/२०१०

दृष्टिक्षेपात ज्ञान प्रबोधिनी

शिक्षण ग्रामविकसन संघटन संशोधन आरोग्य एकात्मता

युवक विभाग
युवती विभाग →
छात्र प्रबोधन
संवादिनी
ग्रामीण संघटन
नागरी वस्ती संघटन

- क्रीडा दल, विविध शिबिरे
- विज्ञान तासिका
- मातृभूमि परिचय सहली
- विक्री उपक्रम
- व्यक्तिमत्त्व विकसन शिबिरे

शिक्षण प्रभाग

❖ ज्ञान प्रबोधिनी, प्रशाला ❖

दि. ९ ऑक्टोबर रोजी नवरात्रीय शारदोत्सवात महालक्ष्मी मंदिर येथील विश्वस्त श्री. अग्रसेन यांच्यातर्फे आयोजित स्तोत्र पठणाचा कार्यक्रम झाला. प्रशालेच्या एकूण साठ विद्यार्थी-विद्यार्थिनींनी एकदा अर्थवृशीर्ष आणि तीन वेळा श्रीसुक्ताचे पठण केले.

राष्ट्रीय बाल विज्ञान परिषदेतर्फे आयोजित प्रकल्प स्पर्धेत प्रशालेच्या गटाची राज्यस्तरीय स्पर्धेसाठी निवड झाली. प्रकल्पाचा विषय Effect of acid rain on various components of soil हा होता. कु. ईशा पाटणकर, कु. इंद्राणी गाडगीळ, कु. अरोही वैद्य या इ. ९ वी तील विद्यार्थिनींनी सहभागी होत्या.

पुणे जिल्हा गणित अध्यापक मंडळ व रोटरी क्लब तर्फे आयोजित Mathematics Olympiad Quiz Competition मध्ये लहान गटात (इ. ७वी-८वी) कु. रागिणी पत्की आणि कु. श्रावण पाटणकर यांच्या आणि मोठ्या गटात (इ. ९वी-१०वी) कु. हृषीकेश दातार आणि प्रणव माणकीकर यांच्या गटास तृतीय क्रमांक मिळाले.

पुणे आकाशवाणी केंद्राच्या बालोद्यान या कार्यक्रमांतर्गत प्रशालेतील इ. ५वी ते १० वीच्या विद्यार्थिनींनी कार्यक्रम सादर केला. कार्यक्रमाचे ध्वनिमुद्रण दि. १५ सप्टेंबर व सादरीकरण दि. २५ सप्टेंबर रोजी झाले. कार्यक्रमाचे स्वरूप : १) नाटक : 'मन्याला बाप्पा भेटला' हे इ. ९वी विद्यार्थिनी लिखित नाटक.

२) मान्यवरांच्या मुलाखती : डॉ. धनंजय केळकर, श्री. रवी परांजपे, श्री. चारु हास पंडीत, श्री. आनंद आगाशे.

३) पद्य : उमेदीत आरंभ हो जीवनाचा... (इ. १० वी विद्यार्थिनींनी सादर केले.) प्रा. अश्विनीताई जोशी यांनी या कार्यक्रमाचे मार्गदर्शन व नियोजन केले.

दि. १३ ऑक्टोबर रोजी अध्यापक बैठकीत पुणे विद्यार्थी यांचे माजी प्र-कुलगुरु श्री. शं. ना. नवलगुंदकर यांचे व्याख्यान झाले.

❖शैक्षणिक उपक्रम संशोधिका❖

शिक्षक प्रशिक्षण केंद्र : ज्ञान प्रबोधिनी अभ्युदय प्रकल्पांतर्गत सिंहगड परिसरातील शाळांमध्ये गुणवत्ता विकास कार्यक्रम राबविण्यात येत आहे. या प्रकल्पात सहभागी झालेल्या शाळांमधील विज्ञान अध्यापकांचे शिबिर दि. २७ ते २९ सप्टेंबर या कालावधीत झाले. यामध्ये ९ शाळांमधून आलेल्या १८ अध्यापकांचा शिबिरात सहभाग होता.

बुद्धिमत्ता संवर्धन केंद्र : दि. ३ व ४ ऑक्टोबर या कालावधीत औरंगाबाद येथील ICE स्पर्धा परीक्षा केंद्रामार्फत NTS च्या विद्यार्थ्यांकिरिता मार्गदर्शन शिबिर आयोजित केले होते. या शिबिरात एकूण ४७ विद्यार्थ्यांचा सहभाग होता. या शिबिराला प्रा. विवेकाराव पोंकेव प्रा. दीपक कांबळे यांनी मार्गदर्शन केले.

दि. ८ ते १० ऑक्टोबर या कालावधीयीत इंदूर येथील श्री सत्य साई निहार शाळेतील NTS च्या विद्यार्थ्यांकिरिता मार्गदर्शन शिबिर आयोजित केले होते. एकूण ५६ विद्यार्थ्यांचा सहभाग होता.

❖ स्पर्धा परीक्षा केंद्र ❖

साप्ताहिक उपासनेनंतर प्रत्येक शनिवारी एक अशी तीन व्याख्याने झाली —

दि. १८ सप्टेंबर रोजी श्री. शिरीष शितोळे यांचे 'शिक्षण पद्धती सद्यःस्थिती आणि समस्या' या विषयावर,

दि. २५ सप्टेंबर रोजी मा. किशोरी गदे (उपजिल्हाधिकारी) यांचे 'Good Governance' या विषयावर, व

दि. २ ऑक्टोबर रोजी मा. अनुराधा राव जोशी यांचे 'Urban Planning & Pune Metro' यावर व्याख्यान झाले.

बृहन्महाराष्ट्र वाणिज्य महाविद्यालयामध्ये प्रा. सविताताई कुलकर्णी व रायसोनी व्यवस्थापन महाविद्यालयामध्ये कु. निधी शर्मा यांनी 'स्पर्धा परीक्षांची तयारी' या विषयावर मार्गदर्शन केले.

❖नवनगर विद्यालय, निगडी❖

पूर्व माध्यमिक विभाग : लायन्स क्लब ऑफ पूना तर्फे घेण्यात आलेल्या वक्तृत्व स्पर्धेत 'आधुनिकदिवाळी' हा विषय घेऊन कु. रुचिका भोंडवे (इ. ५वी) हिने प्रथम क्रमांक.

सकाळ NIE तर्फे घेण्यात आलेल्या निबंध स्पर्धेत 'गणपती माझा मित्र' या विषयावर आधारित निबंध लेखनात चि. वरुण देशमुख ह्याला प्रथम, तर कु. क्रचा मापारी हिला द्वितीय क्रमांक मिळाला. तसेच गणेशमूर्ती बनविणे स्पर्धेत चि.

श्रीकांत कायंगुडे याला तृतीय क्रमांक मिळाला.

माध्यमिक विभाग : कार्यालयात काम करणारे श्री. महादेव दत्त पांचाळ यांचा पुणे जिल्हा माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळा मुख्याध्यापक संघातर्फे कार्यालयातील उत्कृष्ट कार्याबद्दल ‘जिल्हास्तरीय गुणवंत पुरस्कार’ देऊन गौरव करण्यात आला.

स्पिकमंकेतर्फे व मुक्ती सोपान संगीत विद्यालय आयोजित ‘शास्त्रीय संगीत’ कार्यशाळेत विद्यालयातील ६० विद्यार्थी-विद्यार्थिनी सहभागी झाले. बाहेरील शाळांमधूनही विद्यार्थी सहभागी झाले. पंडित रघुनंदन पणशीकर यांनी ही कार्यशाळा घेतली.

क्रीडाकुल : पुणे जिल्हा क्रीडा परिषदेमार्फत शालेय स्तरावर आयोजित केलेल्या जिम्नेस्टिकच्या स्पर्धामध्ये तीन विद्यार्थी प्रथम, तीन विद्यार्थी द्वितीय तर तीन विद्यार्थी तृतीय आले.

जिल्हा क्रीडा परिषद पुणे आयोजित जिल्हास्तरीय मळखांब स्पर्धेमध्ये तीन विद्यार्थी प्रथम, दोन विद्यार्थीनी प्रथम, दोन विद्यार्थी द्वितीय व तीन विद्यार्थी तृतीय आले.

संघटनेच्या कबड्डी स्पर्धेत कु. सुनिता बगाड या विद्यार्थिनीला राज्यस्तरावर यश मिळाले.

दि. १२ व १३ आश्विन (४ व ५ ऑक्टोबर) रोजी बारामती येथे झालेल्या विभागस्तरीय कबड्डी स्पर्धेत १४ वर्षे वयोगट व १७ वर्षे वयोगट मुलांचा संघ विजयी झाल्याने राज्यस्तरीय स्पर्धेसाठी या दोन्ही संघाची निवड झाली आहे.

जिल्हास्तरीय योगासन स्पर्धेत एक विद्यार्थी प्रथम, दोन विद्यार्थी द्वितीय तर एक विद्यार्थिनी तृतीय आली.

यावर्षी जिल्हास्तरीय खो-खो स्पर्धेत १४ वर्षे वयोगट, १७ वर्षे वयोगट व महाविद्यालयीन मुलांचा संघ विजयी झाला.

जिल्हास्तरीय कुस्ती स्पर्धामध्ये १४ वर्षे वयोगटला गटामध्ये — प्रथम दोन तर द्वितीय चार,

१७ वर्षाखालील वयोगटात — प्रथम तीन व द्वितीय दोन,

१९ वर्षाखालील वयोगटात — प्रथम एक व द्वितीय एक विद्यार्थी असे यश मिळाले.

गुरुकुल : मातृमंदिर विश्वस्त संस्थेतर्फे घेण्यात आलेल्या राज्यस्तरीय निबंध स्पर्धेत चि. विश्वजीत काळे याला तृतीय क्रमांक मिळाला. तर जिल्हास्तरावर चि. सुबोध भांडेकर व चि. सागर वारे यांना तृतीय क्रमांक मिळाला.

सौर १६ आश्विन (८ ऑक्टोबर) रोजी ‘स्नातक संस्कार’ घेण्यात आला. ५० स्नातक विद्यार्थी या संस्कारासाठी उपस्थित होते.

निगडी केंद्र : सौर २९ भाद्रपद (२० सप्टेंबर) रोजी मातृमंदिर विश्वस्त संस्था आयोजित राज्यस्तरीय निबंध स्पर्धेचा पारितोषिक वितरण समारंभ झाला. केंद्रातील सदस्यांना पुढील प्रमाणे यश मिळाले — निबंध लेखन स्पर्धा सौ. वैदेहीताई देशमुख संस्कृत द्वितीय, सौ. भारती नायडू मराठी तृतीय, स्तोत्र लेखन सौ. छायाताई पाखरे द्वितीय, श्री. समाधान सुसर तृतीय व नाट्य उतारा पाठांतर सौ. अश्विनीताई इनामदार तृतीय.

या समारंभाचे प्रमुख अभ्यागत मा. श्री. ज्ञानेश्वरजी तांदळे यांनी ‘अध्यात्म आणि विज्ञान यांची सांगड घाला व संतसाहित्याचा अभ्यास करा’ असा उपस्थितांना संदेश दिला

सौर आश्विन १९(दि. ११ ऑक्टोबर) रोजी ग्रंथालयामध्ये ग्रंथप्रदर्शन व सरस्वती पूजनाचा कार्यक्रम साजरा करण्यात आला. चार वेळा नर्मदा परिक्रमा करणारे मा. श्री. जगन्नाथ कुंटे हे प्रमुख अभ्यागत होते. त्यांनी यावेळी नर्मदा परिक्रमेविषयी स्वानुभव मांडले.

सौर आश्विन २५(दि. १७ ऑक्टोबर) रोजी विजयादशमीनिमित्त मातृमंदिरावर ध्वजारोहणाचा कार्यक्रम घेण्यात आला.

ग्राम प्रबोधिनी, साळुंबे

दि. १ ऑक्टोबर रोजी रोटरी क्लब पिंपरीच्या वर्तीने माध्यमिक शाळेतील ‘दूरशिक्षण’ (डिस्टन्स एज्युकेशन) हा

पहिला प्रकल्प आपल्या विद्यालयात सुरु करण्यात आला. ८८,०००/- रु. चा एल. सी. डी., की बोर्ड, सी.पी.यू. शैक्षणिक सॉफ्टवेअर व खोलीची व्यवस्था असे सहाय्य मिळाले. इ. १ली ते १०वी पर्यंतचे दोन्ही माध्यमातील (मराठी, इंग्रजी) सॉफ्टवेअर मिळाले. यावरून प्रत्येक इयत्तेचे वेळापत्रकाचे नियोजन करून विषय तासिका घेण्यास सुरुवात झाली.

दि. १५ ऑक्टोबर रोजी विद्यालयातील विद्यार्थ्यांसमोर डॉ. डांगे यांनी “पावसाळ्यानंतर पशूंची घ्यावयाची काळजी” या विषयी मार्गदर्शन झाले. या व्याख्यानाला १०० विद्यार्थी उपस्थित होते.

ज्ञान प्रबोधिनी, सोलापूर

प्राथमिक : जिल्हास्तरीय योगासन स्पर्धेत २४५ विद्यार्थ्यांनी भाग घेतला. इ. १ली ते ४ थीच्या गटात एक प्रथम क्रमांकाचे, एक तृतीय क्रमांकाचे व दोन उत्तेजनार्थ अशी पारितोषिके मिळवली.

माध्यमिक : जिल्हास्तरीय खुल्या योगासन स्पर्धेत इ. ५वी ते ७वी गटात विद्यार्थ्यांनी प्रथम व तृतीय क्रमांक मिळवला.

वकृत्व स्पर्धेत इ. ७वी ते ८वी व इ. ९वी व १०वी या गटांमध्ये विद्यार्थ्यांनी प्रथम क्रमांक पटकावला.

क्रीडा संचालनालय महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी आयोजित केलेल्या १७ वर्षाखालील गटात बॅडमिंटन स्पर्धेत विद्यार्थ्यांनी उपविजयी झाल्या. रसींवेच स्पर्धेसाठी ऐश्वर्या कुलकर्णी हिंची राष्ट्रीय स्तरावर निवड झाली.

मातृमंदिर विश्वस्त संस्था निगडी यांच्यातर्फे आयोजित निबंध स्पर्धेत सौ. संध्या काळे व उज्वलाताई भांडेकर यांना पारितोषिक मिळाले.

शिशु अध्यापिका विभाग : मा. संचालकांचे छात्र अध्यापिकांना मार्गदर्शन झाले. ‘अध्ययन-अध्यापनातील आनंद’ हा विषय होता. सामाजिक उपक्रम ‘मातृशक्ती जागर’ या कार्यक्रमात छात्र अध्यापिका सहभागी झाल्या होत्या.

संघटन प्रभाग

❖ छात्र प्रबोधन ❖

छात्र प्रबोधनचे यावर्षी गेल्या वर्षप्रमाणेच सहा प्रकारचे अंक प्रकाशित केले आहेत. अंदू विद्यार्थ्यांसाठी ‘बोलका अंक’ अशी सीडीही तयार केली आहे.

यावर्षी मराठी अंकाच्या २०,००० प्रती, इंग्रजी अंकाच्या ५,५०० प्रती, ग्रामीण अंकाच्या ६,००० प्रती तर युवोन्मेषच्या ३,००० प्रती छापल्या आहेत.

बोलका अंक प्रकाशित करण्यासाठी सौ. वर्षा कुलकर्णी, सौ. प्राची कुलकर्णी व श्री. सत्यजित केळकर यांनी विशेष परिश्रम घेतले. या अंकासाठी ज्ञान प्रबोधिनी प्रशाला, नवनगर विद्यालय, निगडी, अक्षर नंदन प्रशाला, अभिनव हायस्कूल, विमलबाई गरवाले प्रशाला व निवांत अंदू मुक्त विकासालय, पुणे या शाळांमधील विद्यार्थ्यांचा आवाज आहे.

❖ युवती विभाग ❖

सौर आश्विन १० व ११ (दि. २ व ३ ऑक्टोबर) या कालावधीत ज्ञान प्रबोधिनी

प्रशालेतील इ. ९वी व १०वी तील विद्यार्थिनी व इ. ११वी तील युवतींचे आपापल्या अभ्यासक्रमांसंबंधी अभ्यास शिबिर झाले. एकंदरीत ७० युवती शिबिरात सहभागी होत्या. शिबिरात मा. महेंद्रभाईचे अनुभवकथनाचे एकसत्र आयोजित केले होते.

या महिन्यात दोन शाळांमध्ये अन्य प्रशालेय तासिका सुरु झाल्या. १. विज्ञान तासिका - इ. ८वी साठी भारत इंग्लिश स्कूल, कर्वे स्त्री शिक्षण संस्थेचे महिलाश्रम हायस्कूल, २. व्यक्तिमत्त्व विकसन तासिका - इ. ८वी साठी मुख्यतः स्वयंभूत विकास तासिका कौशल्ये कर्वे स्त्री शिक्षण संस्थेचे महिलाश्रम हायस्कूल.

❖ स्त्री-शक्ति-प्रबोधन ❖

दि. २४ सप्टेंबर रोजी झालेल्या मासिक बैठकीसाठी श्री. माणिक पवार (Govt. recognised Power Auditor) आले होते. ‘ताळमेळ ऊर्जेचा’ हा त्यांचा विषय होता. उर्जेचे विविध स्रोत सांगितल्यानंतर वैयक्तिक पासून ते जागतिक पातळीपर्यंत

उर्जाबिचृतीचे महत्त्व त्यांनी विशद केले.

श्री. आशिष भावे यांना ‘अस्वस्थ पूर्वांचल’ या विषयावर बोलण्यासाठी दि. ३० सप्टेंबर रोजी बोलावले होते. त्यांनी अत्यंत ओघवत्या शैलीत पूर्वांचलातील कामाचे दृकश्राव्य अनुभवकथन केले.

उमलत्या वयाशी..... कार्यशाळा हा औरंगाबाद येथे दि. २६ सप्टेंबर रोजी ‘बहर जोपासताना’साठी प्रशिक्षक प्रशिक्षण झाले. ४० संख्या अपेक्षित असताना ६० जणांची उपस्थिती होती.

दि. ४ ऑक्टोबर रोजी लेखा फार्म (चिखली जवळ) येथे नवपरिणीत जोडप्यांसाठी ‘सुसंवाद घडण्यासाठी’ या विषयावर कार्यशाळा घेतली. १५ जोडप्यांचा कृतिशील सहभाग होता.

दि. १ ऑक्टोबर रोजी झालेल्या गप्पाकट्टाचा विषय ‘खर्च - आवश्यक / अनावश्यक’ असा होता.

समतोल दिवाळी अंक प्रकाशन सोहळा दि. २३ ऑक्टोबर रोजी मा. आनंद आगाशे यांच्या हस्ते होईल.

❖ विस्तार केंद्रे ❖

* अंबाजोगाई विस्तार केंद्र :

गणेशोत्सवामध्ये दि. १८ सप्टेंबर रोजी ‘प्रणाम वीरा’ हा कार्यक्रम घेण्यात आला. स्फूर्ती गटाच्या वर्तीने घेण्यात आलेल्या या कार्यक्रमाला ४५० जणांची उपस्थिती होती.

दि. २२ सप्टेंबर रोजी गणपतीची विसर्जन मिरवणूक उत्साहात निघाली. शिशुविहारच्या मुलांनी शिवाजी महाराजांच्या जीवनातील विविध प्रसंग सादर केले. युवक गटाचे ढोल पथक, उपासना केंद्रातील मुलांचे बर्ची पथक व विद्याव्रत गटातील मुलांचे ढोल पथक या मिरवणुकीत सहभागी होते. पाच तास चाललेल्या या मिरवणुकीत या पथकांनी विविध ठिकाणी सादरीकरण केले. मुलांचे ढोलपथक हा अंबाजोगाईकरांसाठी कौतुकाचा विषय होता.

* डॉंबिवली विस्तार केंद्र :

संचालक भेट : सौर भाद्रपद २८ (१९ सप्टेंबर) रोजी मा. संचालकांची केंद्रास भेट झाली. विद्याव्रत संस्कार पाठपुरावा, कार्यकर्त्यांसाठी आशयाचे नियोजन करण्याचे प्रशिक्षण, युवा गटासाठी नेतृत्व प्रशिक्षण शालेय गटासाठी विज्ञान / प्रकल्प शिबिर इ. विषयावर मा. संचालकांनी मार्गदर्शन केले. त्यानंतर युवक गटाबरोबर बैठक झाली. ‘कार्यकर्ता कसा असावा’ या विषयावर मा. संचालकांनी मार्गदर्शन केले. एकूण १४ युवक-युवती उपस्थित होते.

कार्यकर्ता प्रशिक्षण शिबिर : सौर २ आश्विन (२४ सप्टेंबर) रोजी संयोजक प्रशिक्षणाचा दुसरा टप्पा म्हणून एक दिवसाची कार्यशाळा झाली. मा. महेंद्र सेठिया यांचे मार्गदर्शन लाभले.

संवादिनी : सौर १७ आश्विन (९ ऑक्टोबर) रोजी संवादिनीच्या मासिक बैठकीत अदिती हर्डीकर यांनी भगिनी निवेदितांचे चरित्र कथन केले. संवादिनी सदस्यांनी येत्या वर्षभरात भगिनी निवेदितांच्या स्मृती शताब्दी वर्षानिमित्त डॉंबिवलीच्या किमान २५ शाळांमधून कथाकथन करावे असे आवाहन डॉंबिवली केंद्रातर्फे स्मिता चावरे यांनी उपस्थितांना केले. एकूण उपस्थिती २२ होती.

पालक मंडळ : पालक मंडळात सौर २८ भाद्रपद (१९ सप्टेंबर) रोजी मा. संचालकांचे ‘साहसी पालकत्व’ या विषयावर व्याख्यान झाले. सौर १८ आश्विन (१० ऑक्टोबर) रोजी परस्पर संवादात्मक कार्यक्रम झाला.

बर्चीनृत्य : डॉंबिवली केंद्रात प्रथमच गणपती उत्सवात बर्चीनृत्याचे प्रात्यक्षिक

झाले. विद्याव्रत घेतलेल्या १५ शालेय विद्यार्थिनी आणि ५ युवर्तीनी सौर २८ भाद्रपद (१९ सप्टेंबर) रोजी येथील दत्तनगर गणेशोत्सव मंडळात बर्चीनृत्याची प्रात्यक्षिक केली. याच गटाने पुढे मंडळाच्या आमंत्रणाचा स्वीकार करून सौर ३१ भाद्रपद (२२ सप्टेंबर) रोजी गणेश विसर्जनाच्या मिरवणुकीतही बर्ची नृत्य सादर केले.

* बोरीवली विस्तार केंद्र :

दि. १० ऑक्टोबर रोजी विकसिकेच्या पहिल्या सत्राचा समारोप दरवर्षीपेक्षा वेळा केला. विकसिकेतील विद्यार्थ्यांच्या दिवसभराच्या शिबिराचे नियोजन केले होते. संध्याकाळच्या पालक सभेला ५० पालक उपस्थित होते.

दि. २४ सप्टेंबर रोजी 'संवादिनी' गटात 'प्रवासवर्णनाव्यतिरिक्त प्रवासातील अनुभव' या विषयावर गप्पा झाल्या. 'भूदान चळवळी' बदल सौ. कर्वीनी माहिती दिली.

* सांगली विस्तार केंद्र :

संवादिनी : दि. ३ ऑक्टोबर रोजी पुण्याच्या सौ. मानसीताई बोडस यांनी सांगली येथे संवादिनीचे काम करण्यासंदर्भात एक बैठक घेतली. या बैठकीला स्थानिक ५ महिला पालक उपस्थित होत्या.

दि. १० ऑक्टोबर रोजी संवादिनीच्या बैठकीमध्ये ठरव्याप्रमाणे दादूकाका रिमांड होममध्ये सायं. ४ ते ८ या वेळात एक कार्यक्रम घेण्यात आला. 'लैंगिक शिक्षण' या विषयावर मुलांकडून एक प्रश्नावली भरून घेण्यात आली. या कार्यक्रमाला अनाथ आणि बाल गुन्हेगार असे एकूण ५४ जण उपस्थित होती.

क्रीडा दल : दि. १७ ऑक्टोबर पासून रिमांड होममधील मुलांसाठी सासाहिक क्रीडादल सुरु करण्यात आले.

* कोकण विभाग :

रत्नागिरीमधील ज्ञान प्रबोधिनीच्या युवकांच्या गटाने सौर १३ आश्विन (५ ऑक्टोबर) या दिवशी मातृभूमी पूजनाचा कार्यक्रम योजला होता. कार्यक्रमाला महाविद्यालयीन युवक, ज्ञान प्रबोधिनीच्या पूर्वीच्या संपर्कातील काही सदस्य, मुख्याध्यापक, अध्यापक, छात्र प्रबोधन वितरण केंद्राच्या प्रमुख असे विविध क्षेत्रातील पंचवीस जण उपस्थित होते.

* इचलकरंजी विस्तार केंद्र :

वरदान चूल : सात गावांमध्ये प्रथम वरदान चुलीचे प्रात्यक्षिक दाखवण्यात आले आणि नंतर त्या गावांना एक-एक चूल भेट देण्यात आली. तसेच पुणे प्रशालेतील इ. ट्वीच्या मुलांसमोर श्री. गढे काकांनी प्रात्यक्षिक दाखवले. पुणे प्रशालेतील इ. ट्वी च्या मुलांसमोर श्री. गढेकाका यांचे पसायदानावर व्याख्यान झाले.

संशोधन प्रभाग

❖ प्रज्ञा मानस संशोधिका ❖

डॉ. अनघाताई लवळेकर यांना पीएच.डी. संशोधन मार्गदर्शक म्हणून पुणे विद्यापीठाची मान्यता मिळाली.

अभ्युदय शिक्षक प्रशिक्षण वर्गाचे काम नियोजनाप्रमाणे चालू आहे. यात वीस शाळांमधील नव्वद जणांचा सहभाग असतो. नेहमीच्या सत्रांखेरीज विज्ञान शिक्षकांसाठी प्रशिक्षण वर्ग प्रा. पोंक्षे व प्रा. मिलिंद नाईक यांनी घेतला.

मानसिक आरोग्य दिनानिमित्त झालेल्या व्यक्तिमत्वविकास प्रबोधिनी निमंत्रित राज्यस्तरीय परिसंवाद सत्रांमध्ये तीन सदस्यांचा सहभाग होता. परिसंवादात मा. उषाताईच्या बीजभाषणात विकासाची पंचसूत्री आणि एकात्मिक विकासाची तत्त्वे पुढे मांडली. लैंगिक समुपदेशनाच्या सत्रात वा. अनघाताईनी विषय मांडणी करून श्रोत्यांच्या मनातील प्रश्नांना समर्पक उत्तरे दिली.

'आनंदाची शोधयात्रा' ही सहा

दिवसांची कार्यशाळा पूर्ण झाली. यात २३ सदस्य सहभागी होते.

उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठाच्या निरंतर प्रौढ शिक्षण विभागाच्या 'समुपदेशन' पदविका अभ्यासक्रमाच्या पहिल्या तुकडीच्या पदवीदान समारंभासाठी वा. सुजलताई वाटवे ह्यांना प्रमुख पाहुणे म्हणून निमंत्रित केले होते. टपालाद्वारे 'समुपदेशन' पदव्युत्तर वर्गाचीही सुरुवात होण्याविषयीचे निवेदन या विभागाचे संचालक श्री. शांतराम बडगुजर यांनी केले.

ज्ञान प्रबोधिनी प्रशालेतील अध्यापकांसाठी प्रज्ञाताईनी 'Cumulative Comprehensive Evaluation' वर प्रशिक्षण वर्ग घेतला.

मेन्सा इंडियाच्या वार्षिक सभेसाठी आलेल्यांच्या उपस्थितीत पुणे विभागाच्या डॉ. नारायण देसाईनी विविध प्रशिक्षणाचे आणि ग्रामीण भागातील प्रज्ञा शोधासाठी चालू असलेले उपयोजित संशोधन सर्वांसमोर मांडले

इमर्सन कंपनीतील २५० जणांचे मनोमापनाचे काम झाले.

सकाळ माध्यम समूहांबरोबर दोन पालकत्व कार्यशाळा पार पडल्या.

अंबरनाथ येथील पंचकोशाधारित गुरुकुलमध्ये 'समर्थ पालकत्व' या विषयावर सुचरिताताईनी सत्र घेतले.

रोटरी मुंबई येथील पंकज शहा यांनी चतुराताईबरोबर प्रज्ञा मानस संशोधिकेतील सदस्यांशी I AM च्या कामासाठी चर्चा केली.

★ संत्रिका ★

जनतंत्र उद्बोधन मंच (राष्ट्रवाद अभ्यास मंडळ) व्याख्यान : दि. २६ सप्टेंबर रोजी मुस्लिम समाज - वास्तव, प्रतिमा आणि सुधारणा, वक्ते - श्री. शमशुद्दीन तांबोळी.

पुरोहितांची पोथीतील मंत्रांची शुद्धता व स्पष्टता तपासण्यासाठी प्रत्येक पुरोहिताचे निवडक पोथ्यांचे स्वतंत्र धृवनिमुद्रण चालू आहे. त्याचे परीक्षण मा. यशवंतराव व मा. विसूभाऊ करणार आहेत.

ग्राम विकासन प्रभाग

किशोरी विकास : नियमित चालणाऱ्या आठ केंद्रांवर स्वतंत्र आठ शिबिरे झाली. त्या शिबिरात एकूण २४० मुली सहभागी झाल्या होत्या. यात आकाशवंदिल व पणत्या शिकवल्या, तसेच ‘स्व’ओळख हे सत्र झाले. तसेच मुलाखत तंत्र शिकून बचत गट प्रमुखांची मुलाखतही किशोरींनी घेतली.

युवती विकास : दि. १ ऑक्टोबर पासून आंबवणे येथे ‘जास्वंद’ तुकडी सुरु झाली. यात आठ गावातून २४ विद्यार्थिनी येतात तर साखर येथे सुरु झालेल्या वर्गात पाच गावातून २० विद्यार्थिनी शिवण वर्गास येतात. हे दोन्ही वर्ग सहा महिने चालणार आहेत. या वर्गात येणाऱ्यांची ‘मनःस्थितीवर एक झोत’ ही मानसशास्त्रीय चाचणी घेतली.

गेल्या वर्षी घेतलेल्या अशा युवा शक्ती-ज्योती वर्गातील आठ जणी यंदा किशोरी विकासच्या विविध केंद्रांवर प्रतोद म्हणून जातात.

महिला विकास : गावातील निवडक १५ जणींची गावपातळीवर नेतृत्व करण्यासाठी (३५ वर्षांच्यालील) मासिक बैठक सुरु केली आहे. ही बैठक गेली ३ महिने गाऊडदरा आणि शिवरे येथे झाली. या महिन्यात श्रीरामनगरला ही बैठक सुरु झाली.

आरोग्य : दरमहा होणारी गरोदर माता तपासणी आंबवण्यात या महिन्यातही झाली. त्याला डॉ. वैशालीताई बिनीवाले आल्या होत्या. ३० जणींची तपासणी झाली.

दर महिन्याच्या पहिल्या रविवारी डॉ. स्नेहलताई पुरंदरे महिलांच्या आरोग्य तपासणीसाठी येतात. त्याच वेळी मेधा उपाध्ये ह्वा तंत्रज्ञ रक्त तपासणी करून हिमोग्लोबिनचे प्रमाण सांगतात. गेल्या महिन्यात ९७ जणींची श्रीरामनगरला तपासणी झाली तर या महिन्यात २५ जणींची कुसगाव येथे तपासणी झाली.

वेल्हे तालुक्यात कुपोषण मुक्त

कार्यक्रमांतर्गत चालू असणाऱ्या मासिक प्रशिक्षणात या वेळी ज्येष्ठ आहारतज्ज डॉ. विजयाताई साठे वेल्ह्याला आल्या होत्या. त्याला वेल्हे तालुक्यातील १०० अंगणवाडीताई आल्या होत्या.

शिरवळ येथील नेत्र रुग्णालयाच्या सहयोगाने गेले दोन महिने डोळे तपासणी शिबिरे झाली. त्यात साखर येथे ७०, वांगणी येथे ९५ जणांनी सहभाग घेतला. दोन्ही मिळून ९ जणांची मोतीबिंदूची शस्त्रक्रिया झाली.

नेतृत्व विकासन : या महिन्यात सोस्वा येथील प्रशिक्षण संस्थेत आपल्या येथील सहा जणी अनुभवकथन/प्रशिक्षण देण्यास गेल्या होत्या. यशदा येथे दोन जणी बचत गटाचे प्रशिक्षण देण्यासाठी गेल्या होत्या. RBI च्या कॉलेज ऑफ अंग्री बँकिंग येथे financial inclusion वर बोलायला दोनजणी गेल्या होत्या.

भगिनी निवेदिता स्मृती शताब्दी कार्यक्रम

भगिनी निवेदिता स्मृती शताब्दी नियमित अभिवादन कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. न्यू इंग्लिश स्कूल रमणबाग येथे दि. ९ ऑक्टोबर रोजी हा कार्यक्रम झाला. या कार्यक्रमासाठी मा. निवेदिताताई भिडे (उपाध्यक्षा, विवेकानंद केंद्र, कन्याकुमारी) या प्रमुख वक्त्या आणि मा. स्वर्णलताताई भिशीकर (विश्वस्त, ज्ञान प्रबोधिनी, सोलापूर) या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षा होत्या.

‘निवेदिता ह्वाचा अर्थच संपूर्ण समर्पण’. भारतासाठी काम करतानाच भारताची ओळख संपूर्ण जगाला त्यांनी करून दिली, असे मा. निवेदिताताई भिडे

यांनी सांगितले. स्वामीर्जींच्या विविध कसोळ्यांना उत्तर अत्यंत कष्टप्रद अशा जीवनशैलीत त्यांनी स्वतःला कसे झोकून दिले याबद्दल अत्यंत ओघवत्या भाषेत बोलत भगिनी निवेदितांचा जीवनपट त्यांनी सर्वासमोर मांडला. अशा भगिनी निवेदितांच्या कार्याचा वारसा पुढे चालविण्याची आज गरज आहे, असे प्रतिपादन त्यांनी केले.

कार्यक्रमाच्या अध्यक्षा डॉ. स्वर्णलता भिशीकर यांनी निवेदितांची भारतीय भाषांविषयीची तळमळ, त्यांनी भारतातील लेखक, क्रांतिकारक, कलावंतांना दिलेली प्रेरणा, त्यांचे ज्वालाग्राही तसेच मृदू व्यक्तिमत्त्व ही

सगळी ओळख भारतीयांना करून देण्याचे गरजेचे असल्याचे सांगितले.

जिजामाता, राणी लक्ष्मीबाई, अहिल्याबाई अशा भारतातील कर्तृत्ववान महिलांच्या ओळीत निवेदिताही आहेत असे सांगून त्यांच्या विचाराने जाण्याचा संकल्प करा, असे आवाहन केले. स्मृती शताब्दी वर्षानियमित आयोजित केल्या जाणाऱ्या कार्यक्रमांना दि. ९ ऑक्टोबरपासून सुरुवात झाली. या समितीमध्ये पुण्यातील दहा व सासवडची एक अशा संस्था सहभागी आहेत. ह्वा कार्यक्रमात भगिनी निवेदितांवरील चार पुस्तकांचे प्रकाशन करण्यात आले.